

Kokonaistalouden suunnitteluohje vuosille 2026-2028 ja vuoden 2026 talousarvioraami

Kunnanhallitus 16.06.2025 § 197
618/02.02.00/2025

Valmistelija: talouspäällikkö Kari Auvinen

Esityslistan liitteenä on talouspalveluiden valmisteleva ja johtoryhmän käsittelevä kokonaistalouden suunnitteluohje vuosille 2026-2028. Suunnitteluohjeen ensimmäinen vuosi toimii elokuussa käynnistyvän vuoden 2026 raamina ja suunnitelmavuosien 2027-2028 kehitys antaa useamman vuoden kokonaistalouden näkymää kunnan talouskehityksestä.

Suunnitteluohjeella ja talousarvioraamilla ei ratkaista ennakkoon talousarviovalmistelun yksityiskohtaisia sisältöjä vaan tarkoituksena on antaa koko kuntaorganisaatiolle tuore tilannekuva taloussuunnitelmakauden 2026-2028 näkymistä ja haasteista. Koska vuoden 2026 talousarvion valmistelun ohjeistus on syytä jalkauttaa jo ennen kesälomia, kokonaistalouden suunnitteluohje ja vuoden 2026 talousarvioraami annetaan kunnanhallituksen päätöksellä. Kunnanvaltuusto merkitsee asian tiedoksi elokuun kokouksessaan.

Valtuuston huhtikuussa 2024 päättämää sopeuttamisohjelmaa on jo aiemmin sisällytetty vuoden 2024 muutostalousarvioon ja vuoden 2025 talousarvioon yhteensä lähes 75 %, joten vuoden 2026 raamivalmistelu sisältää vielä noin 0,8 milj. € toimeenpanematonta sopeutusvaikutusta.

Sopeutusohjelman lopputoimeenpanon lisäksi suunnitteluohjeessa ja talousarvioraamissa on tunnistettu seuraavat merkittävimmät tekijät:

- viimeisimmät vero- ja valtionosuusennusteet (ilman oletuksia veroprosenttikorotuksista ja hallitusohjelman mukaisen lähivuosien valtionosuusuudistuksen mahdollisista seurausvaikutuksista)
- uusien kunta-alan palkkasopimusten vaikutus henkilöstömenoihin
- maanmyyntivoittojen/maanvuokratuottojen arvion päivitys
- kunnan omistamien sote-kiinteistöjen yhtiöittämisen tulevien vuosien vaikutukset kunnan tuloslaskelmaan
- eri toimielinten palvelusuunnitelmien merkittävimmät toiminnalliset muutokset kokonaistalouden kannalta
- aine-, tarvike- ja palvelumenojen yleinen kustannuskasvuvarauma
- markkinakorkotason aleneman vaikutukset rahoituskuluihin
- aiemmin taseeseen tehtyjen investointivarausten purkautuminen investointien toteutumisen jälkeen
- yhdyskunnan palvelualueen valmisteleva alustava investointiohjelma (sisältäen meneillään olevan vuoden 2025 sekä vuodet 2026-2028)

Vuoden 2026 talousarvioraami on yhä alijäämäinen ja huolestuttavaa on, että tilivuosien operatiivinen tulos ei kohoa em. suunnitteluoletuksilla positiiviseksi myöskään suunnitteluvuosina 2027-2028 ja vasta investointivarausten purkautumisen vaikutuksen kautta vuosi 2028 osoittaa lievää ylijäämää. Eri tekijöiden tarkemmat suunnitteluoletukset ilmenevät esityslistan liitteenä olevasta diaesitysmateriaalista, jota esitellään kokouksessa.

Kuten edellä todetusta ilmenee, kuntien pidemmän aikavälin taloussuunnitteluun kohdistuu tällä hetkellä myös isoja muutostekijöitä, joiden tarkempaa vaikutusta ei voida vielä arvioida. Kuitenkin uuden valtuustokauden päätöksenteon tueksi on välttämätöntä kuvata talouden

realiteetit ja korostaa sitä kulukehityksen osuutta, johon kunnalla on itsellään harkinta- ja toimeenpanovaltaa. Yksinkertaisimmillaan kyse on palvelumenojen mitoittamisesta käytettävissä oleviin tuloihin sekä harkituista investointipäätöksistä omavaraisuutta ja velkaantumiskehitystä samalla halliten.

Kokonaistalouden suunnitteluohje ja vuoden 2026 talousarvioraami jalkautetaan päätöksenteon jälkeen lautakunnille toimeenpantavaksi siten, että kukin toimielin saa talouspalveluiden valmistelemat, talousarvioraamiin pohjautuvat euromääräiset tavoitteet TA2026-esityksensä valmistelulle.

Suunnitteluohjetta voidaan tarkistaa syksyllä, mikäli kokonaistalouteen vaikuttavat tekijät muuttuvat oleellisesti.

Toimivalta: Hallintosääntö 5 luku 1§:n mukaan kunnanhallitus vastaa kunnan taloudesta.

Lisätietoja: talouspäällikkö Kari Auvinen, 050 68148

Esittelijä

Kunnanjohtaja

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää:

1. hyväksyä kokonaistalouden suunnitteluohjeen vuosille 2026-2028 ja vuoden 2026 talousarvioraamin
2. esittää asian tiedoksi kunnanvaltuustolle
3. oikeuttaa talouspalvelut-tehtäväalueen antamaan vuoden 2026 talousarvioesityksiä valmisteleville toimielimille tiedoksi talousarvioraamiin perustuvat euromääräiset laadintatavoitteet

Käsittely

Keskustelun jälkeen esittelijä kunnanjohtaja Noora Pajari teki seuraavan muutetun päätösehdotuksen:

Kunnanhallitus päättää:

1. Palauttaa kokonaistalouden suunnitteluohjeen vuosille 2026-2028 ja vuoden 2026 talousarvioraamin valmisteluun.
2. Ohjeistaa suunnitteluohjeen ja talousarvioraamin valmistelua siten, että kokonaistalouden suunnitelmakauden 2026-2028 tulee olla tasapainossa tai ylijäämäinen.
3. Kunnanhallitus käsittelee asian kokouksessaan 18.8.2025.

Kunnanhallitus hyväksyi yksimielisesti muutetun päätösehdotuksen.

Päätös

Kunnanhallitus päätti:

1. Palauttaa kokonaistalouden suunnitteluohjeen vuosille 2026-2028 ja vuoden 2026 talousarvioraamin valmisteluun.
2. Ohjeistaa suunnitteluohjeen ja talousarvioraamin valmistelua siten, että kokonaistalouden suunnitelmakauden 2026-2028 tulee olla tasapainossa tai ylijäämäinen.
3. Kunnanhallitus käsittelee asian kokouksessaan 18.8.2025.

Merkittiin pöytäkirjaan, että jäsen Anita Huhtala oli poissa kokouksesta keskustelun kuluessa klo 18.41 -18.44.

Merkittiin pöytäkirjaan, että varajäsen Vesa Papinsaari poistui kokouksesta

keskustelun kuluessa klo 18.43.

Merkittiin pöytäkirjaan, että jäsen Tuukka Liuha oli poissa kokouksesta keskustelun kuluessa klo 19.06 - 19.09.